

27 mei 2025, 's-Hertogenbosch

Vragen van de Partij van de Arbeid, GroenLinks Noord-Brabant en Volt Noord-Brabant aan het college van Gedeputeerde Staten op grond van artikel 31 van het Reglement van Orde.

Onderwerp: Mensenrechten in internationale samenwerking

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Noord-Brabant wil tot de internationale top behoren als innovatieve en economisch krachtige regio. Internationale samenwerking vraagt niet alleen om durf en ondernemerschap, maar óók om duidelijke ethische grenzen. In een wereld waarin oorlog, mensenrechtenschendingen en autoritaire regimes steeds nadrukkelijker aanwezig zijn, kunnen we niet blindvaren op economische kansen alleen.

De oorlogen in onder meer Oekraïne en Gaza onderstrepen de noodzaak van kritische en ethische keuzes in ons eigen doen en laten, zo ook in de economische afwegingen die wij maken. Ook op Europees niveau groeit het besef dat waarden als mensenrechten en democratische rechtsstatelijkheid structureel mee moeten wegen in de (economische) relaties die wij onderhouden. Juist als provincie met internationale invloed dragen wij daarin verantwoordelijkheid.

We hebben vernomen dat EBS één van de twee partijen is die een bod heeft uitgebracht voor de OV-concessie van Oost-Brabant. EBS is volledig in eigendom van het Israëlische Egged Transportation Company. Dit bedrijf staat sinds 2013 op de VN-zwarte lijst. PvdA, GroenLinks en Volt vinden het ondenkbaar dat zij in aanmerking kunnen komen om ons busvervoer te mogen verzorgen.

Wij hebben de volgende vragen over de concessie aan het college:

1. Deelt het college het standpunt van PvdA, GroenLinks en Volt dat het onwenselijk is dat wij eventueel een concessie sluiten met EBS?
2. Ziet het college juridische mogelijkheden om EBS uit te sluiten als partij, gezien het feit dat zij volledig in eigendom is van het Israëlische Egged Transportation Company? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?
3. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat partijen als EBS in de toekomst geen bod kunnen uitbrengen op een concessie noch subsidie kunnen aanvragen bij de Provincie Noord-Brabant?

Daarnaast willen wij weten hoe Brabant grip houdt op haar internationale relaties en aanbestedingspraktijken, wanneer wij bereid zijn relaties te beëindigen en uit te sluiten en hoe het college zich Europees inzet voor mensenrechten.

4. Is GS bekend met het Europees Associatieverdrag, dat met Israël sinds 2000 van kracht is¹ ?
5. Is GS bekend met het internationaal Genocideverdrag dat Nederland in 1966 heeft ondertekend² ?
6. Hoe wordt (o.a. in de uitvoering van het internationaliseringsbeleid) expliciet getoetst op de naleving van de diverse verdragen die van toepassing zijn? Op welke wijze borgt het college dit?
7. Minister Veldkamp heeft aangegeven dat *"de humanitaire blokkade van Gaza indruist tegen het internationaal humanitair recht"*. Onderschrijft GS dit standpunt?
8. Hoe weegt u het tussenvonnis van het Internationaal Gerechtshof in de zaak die Zuid-Afrika aanhangig heeft gemaakt over de oorlog in Gaza³ en de uitspraak van de VN-onderzoekscommissie die in maart

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBV0001302/2010-01-01>

² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Genocideverdrag>

³ <https://rightsforum.org/tussenvonnis-internationaal-gerechtshof-in-genocidezaak-is-duidelijk-signaal-aan-israel/>

2025 heeft aangegeven dat Israël zich schuldig heeft gemaakt aan een 'genocidale daad' tegen de Palestijnen⁴? Wat betekent dit voor het handelen van de provincie Noord-Brabant?

9. Zijn er momenteel internationale samenwerkingen of economische projecten waar de provincie (direct of indirect) bij betrokken is, waarbij zorgen bestaan over de naleving van mensenrechten of specifieke verdragen?
10. Wordt er gewerkt met een zwarte en/of grijze lijst van landen of bedrijven waarmee (tijdelijk) geen samenwerking wordt aangegaan vanwege ethische, juridische of geopolitieke bezwaren?
11. Wordt er samengewerkt met bedrijven of overheden die op sanctielijsten staan of waartegen VN-resoluties zijn uitgevaardigd? Zo ja, waarom en op welke gronden? Zijn er in deze expliciete afspraken gemaakt binnen GS over de periode van heroverweging en collegiale besluitvorming?
12. Is het mogelijk om bij aanbestedingen van diensten en werken – zoals bij infrastructurele werken en het openbaar vervoer – internationale mensenrechtenrisico's en geopolitieke gevoeligheden structureel mee te wegen? Zo nee, op grond waarvan zou dat niet kunnen?
13. Is het College in staat en bereid om bedrijven, die zich (al dan niet via haar (groot)aandeelhouders) schuldig maken aan het steunen van activiteiten die ingaan tegen uitspraken van het Internationaal Gerechtshof, uit te sluiten van provinciale opdrachten en subsidies? Zo nee, waarom niet?

Als provincie met een sterk economisch en innovatief profiel, moeten we onze invloed ook naar andere overheden maximaal benutten. Zo heeft het college onder andere vanuit het Europees Comité van de Regio's en als lid van de Commissie Economisch Beleid (ECON) invloed op de Europese agenda. Dit biedt kansen, maar ook verantwoordelijkheid – zeker in het licht van mensenrechten, geopolitiek en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

14. Hoe zet het college zich in voor het versterken van het Europese corporate sustainability due diligence-beleid (Directive (EU) 2024/1760)⁵ en hoe zet het zich in om – met dit beleid – bedrijven te verplichten om mensenrechten te respecteren?
15. Hoe zet het College haar invloed binnen de ECON in om ervoor te zorgen dat Europese financiële instrumenten (zoals bijv. het Just Transition Fund of het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon Europe) niet terechtkomen bij c.q. niet bijdragen aan projecten of partnerschappen waarbij sprake is van mensenrechtenschendingen, bijvoorbeeld door samenwerking met bedrijven of regimes die actief zijn in bezette gebieden of onderdrukkende staten?
16. Ziet het college nog andere mogelijkheden om invloed uit te oefenen op het ethisch verantwoord handelen binnen de Europese Unie?

Tot slot: Wij vragen het College met klem om bij internationale ambities structureel en transparant recht te doen aan fundamentele democratische en ethische waarden, zoals verankerd in VN-verdragen en Europese regelgeving.

We zien de beantwoording graag tegemoet.
Bij voorbaat dank,

PvdA Noord-Brabant
Saskia van Hulten

GroenLinks Noord-Brabant
Jade van der Linden

Volt Noord-Brabant
Inge Vossen – Van Beers

⁴ <https://rightsforum.org/vn-commissie-israel-pleegt-genocidale-daden-en-seksueel-geweld-in-gaza/>

⁵ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

Toelichting verdragen:

- *Nederland heeft in 1966 het internationaal Genocideverdrag ondertekend. Dit genocideverdrag schrijft o.a. voor dat landen verplicht zijn om in te grijpen als er tekenen van genocide zijn. Het tussenvonnis van het Internationaal Gerechtshof in de zaak die Zuid-Afrika aanhangig heeft gemaakt over de oorlog in Gaza stelt dat Israël er alles aan moet doen om genocide te voorkomen in Gaza. De VN commissie heeft in maart 2025 aangegeven dat Israël zich schuldig heeft gemaakt aan een 'genocidale daad' tegen de Palestijnen door het vernietigen van gezondheidscentra voor vrouwen en van klinieken voor reproductieve gezondheid in Gaza. Ook het veroorzaken van levensomstandigheden die gericht zijn op de fysieke vernietiging van Palestijnen in Gaza is aan te merken als 'genocidale daad'. Daarnaast pleegt het Israëliëse leger systematisch en steeds vaker seksueel geweld tegen Palestijnse mannen, vrouwen, meisjes en jongens.⁶*
- *Een EU-associatieverdrag is een formele overeenkomst tussen de Europese Unie en een niet-EU-land. Het Associatieverdrag regelt de handelsrelaties, maar bijvoorbeeld ook de culturele en academische samenwerking tussen de EU en een niet-EU-land. Onderdeel van het verdrag zijn afspraken over mensenrechten en democratische principes. Nederland heeft besloten de verlenging van deze afspraken en andere samenwerkingen niet meer te steunen zolang het onderzoek naar naleving van de afspraken over mensenrechten en democratische principes loopt.*

⁶ <https://news.un.org/en/story/2025/03/1161081>